

א "בספכת תשבו שבעת ימים וגו' (א) פי בספכות הושבתי את בני ישראל", הם ענני כבוד שהקיפם בהם לבל יבם שרב ושמש: [*] (ב) ומצוה (ה) לתקן הספה מיד לאחר יום-כפור, ומצוה הבאה לידו אל יחמיצנה (מהרי"ל):

א (א) "פי בספכות הושבתי וכו'", הם ענני כבוד וכו'. ונגמא לזה צונו לעשות סכות, כדי שנוזר נוראותיו ונפלאותיו. ואף-על-פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן לא צונו לעשות סכות באותו הזמן, לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות סכות לצל. ולא היתה

נקרת עשייתנו שהם במצות השם יתברך, ולכן צוה אותנו שנעשה בחדש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מספתו לביתו, ואנחנו יוצאין מן הבית לישב בספה, בזה מראה שהוא עושה לשם מצות השם יתברך [טור]. וכתבו האחרונים, שיכון בשיבתה שצונו הקדוש-ברוך-הוא לישב בספה זכר ליציאת מצרים, וגם זכר לענני כבוד שהקיפן אז עלינו להגן עלינו מן השרב והשמש. וכל זה לצאת ידי המצוה פתקונה, הא דיעבד יוצא כל שפון לצאת לכד [פמ"ג]: (ב) ומצוה לתקן הספה מיד וכו'. אף דכבר פתבו לעיל בסוף סימן תרכד, התם בליקלה התחלה בעלמא, ולמחרת מתקן כלה אם אפשר; גם שם אירי לענין מוקדק במעשיו, יתחיל דבר-מה בספה מיד בליקלה, ומי שאין מוקדק, על-פל-פנים ביום המחרת אחר יציאה מבית-הכנסת יתחיל ויגמר כלה אם אפשר, ואפלו הוא ערב-שבת עד חצות, ואחר זה יש לומר דאסור [פמ"ג]: |

4. "אני ישנה ולבי ער"

מתוך קבלת התורה והשראת השכינה, מתגלה עניין החיים בכל המצבים, הן בתודעה והן בעיכוב תודעה, הן אצל יהודים בעלי תודעה שלמה של יהדות והן אצל יהודים בחוסר תודעה של יהדות. זה עניין חג הסוכות. באכילה, בשתייה ובלימוד בסוכה¹², מקיים האדם מצוות "בסוכות תשבו" במצב שק ידעה. אך ישנו קיום מצווה זו גם במצב של אי-ידעה, כאשר ישנים בסוכה¹³. גם בתרדמתו האדם עובד את ד'. ביום-הכיפורים, הוא יודע שהוא מתפלל ומתוודה. בסוכה הוא ישן ודומה שאינו יודע כלל, אך "אני ישנה ולבי ער"¹⁴, - ליבם של ישראל ער תמיד. גם בתרדמה ישנה דבקות של ישראל בריבונו-של-עולם.

יש השתלשלות משמיעת השופר בראש-השנה, התעלות ליום-הכיפורים ומתוך כך

לסוכות¹⁵.

מצד החכמה העליונה, העוה"ז והעוה"ב כלולים הם ביחד, וכל המחזק את העוה"ב מחזק את העוה"ז וכל המחזק את העוה"ז מחזק את העוה"ב, וע"פ הארה כזאת אין מקום לדינים כלל, כ"א חסדים גמורים מלאים ומבוססים. אמנם מצד הציור העולמי הרוחני, שכבר משתכלל ע"י בינה של מעלה, בהנחת הגדרים הראשונים לדרגאות המציאות, קונה העוה"ז והעוה"ב כ"א את גדרו. ופשוט שכיון שכבר יש קו המחלק בין העוה"ז תופס מקום כלל במקום שהעוה"ב מאיר בתוקף המילוי, וזהו יסוד התשובה הבאה מתוך הארת העוה"ב בכל מלא פארה. ע"י העליה של יוה"כ מתרחקים הרבה מהעוה"ז, וצריכים שמירה כשפוגשים בעניני העוה"ז מכל מכשול, ואותם הימים שבין יוה"כ לסוכות נתנו לחינוך של חזרה לעניני העוה"ז בתאור הגון בקדושה, והחשבון נגמר ליום ראשון של סוכות במצות סוכה ולולב, שמתבססים עניני העוה"ז ונאחזים בקדושה, וע"כ הוא יום ראשון לחשבון עוונות, ועד אותו היום מאי דאזיל אזיל, ואם הנטיה הקיצונית של יוה"כ גורמת איזה נטיה כ"ד בדקות לצד העוה"ז, באותם ד' ימים שבהם עוד לא נתבסס המשקל כראוי, הרי קדושת יוה"כ חופה על הכל. ובודאי מי שכבר מרגיש התוכן הפנימי של יוה"כ והופעת העוה"ב שבתוכו, והתסיסה שבימים שבין יוה"כ לסוכות מצד דרישת התפקיד של העוה"ז לשוב לשליטתו, הוא כבר רחוק מכל חטא ממש, אלא שהאיכות הדקות של המשקל גם היא בכלל חטא ועוון נחשבה כשאינה מדוייקה, ועל כן מן דין הרי רק יום הראשון של חג ראשון לחשבון, שאז המשקל שב ליושרו, ואפשרות המדידה השיעורית מתכוננת, לבגין עולם והנהגתו, כשיעור הראוי.

התשובה וכל ההליכות המעשיות שלה, עם הרוח הכללית השולטת בעיקרה בימים המיוחדים לתשובה, עם גודל התועלת שלה לזכך את הנפשות. לעדן את הרוח ולטהר את המעשים מכעורם, היא מוכרחת להיות סופנת עמה איזו חולשה, שלא נמלט ממנה אפילו הגבור שבגבורים. כשמקמצים את עז הרצון, כשכופפים את עז החיים, ע"י הסלידה הפנימית, והנטיה לשוב מכל חטא, מתקמץ ג"כ הרצון של הטוב, עז החיים הטהורים מתחלש גם הוא. נמצא האדם סובל מטהרתו המוסרית חולשה כזאת, שסובל חולה שהתרפא ע"י הזרמה אלקטרית, שאמנם גרשה את הארס שבמחלתו, אבל החלישה את הכח החי והבריא שבו. שבים, ע"כ, ימים של שמחת קדש, של חדות נפש, לקומם את הרצון הטוב ועז החיים הטהור. אז תהיה התשובה שלמה.

לסוכות.

המצות שבזמן מעלות את הנשמה הפרטית של האדם אל אוצר הכלל כולו. ההצלחה הרוחנית גדולה היא כשחושבים לתאיר את הנשמה מאור הגנוז שבכל מצוה בזמנה, ודבר בעתו מה טוב.

הסוכה היא שמחה עליונה מאד, עד שאינה יכולה להיות קבועה כ"א דרך עראי, אבל היא עומדת במקום אחד, מפני שגלי האור של השמחה שוטפים, ואחד מתעלה ומיד בלא שום הפסק השני החדש, שהוא יותר מאיר ויותר משמח, יורד ונשפע. ע"כ נראה כאילו הכל היא סוכה אחת, ובאמת בכל רגע ורגע ובכל חלק מחלקי הרגע יש סוכה חדשה ממש, ומפני שהשמחה היא התחדשות, וכאן ההתחדשות היא תמידית, ע"כ הוא זמן שמחתנו.

קדושת הזמן מתפשטת היא על כל אורך הזמן, ברוך ד' יום יום, והולכים קוי אורי הקדש ונמשכים בצורה מסותרת, עד שבאים לידי הבעה וגילוי בזמנים המקודשים, בקדושת שבת, תחלה למקראי קדש, בתור קדושה מקורית, שהיא משפעת קדושה על העולם ועל ישראל, וקדושת ימים טובים, בתור מקבלי שפעת הקדש, על-ידי ישראל דקדשינתו לזמנים.